

Datum	2026-05-25	Diariennr	KST 2026/147
Ert datum	2026-03-18	Ert diariennr	Ju2026/00665

Justitiedepartementet

Återkallelse av svenskt medborgarskap, SOU 2026:21

Kammarrätten har tidigare yttrat sig över det förslag till ändring i 2 kap. 7 § regeringsformen som lagts fram i betänkandet *Några frågor om grundläggande fri- och rättigheter* (SOU 2025:2). Domstolen har då inte haft några synpunkter på förslaget. Kammarrätten noterar att det förslag till ändring i den aktuella grundlagsbestämmelsen som har lagts fram i prop. 2025/26:78 – och som utgör grunden för de förslag som lämnas i det nu remitterade betänkandet – avviker från det som kammarrätten tidigare har yttrat sig över. Domstolen lämnar därför synpunkter på såväl den föreslagna grundlagsbestämmelsen som förslagen till ändringar i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap.

Återkallelse på grund av allvarlig brottslighet

I betänkandet lämnas två alternativa förslag gällande återkallelse av medborgarskap på grund av allvarlig brottslighet. En sak som de båda förslagen har gemensamt är att den enskilde ska vara dömd för en viss typ av brott för vilket det svåraste straff som är föreskrivet är fängelse i fyra år eller mer, eller för förberedelse eller stämpling till ett sådant brott.

Kammarrätten konstaterar att de föreslagna bestämmelserna innebär att även i de fall då den enskilde har fått ett betydligt lägre straff än fyra års fängelse kan ett ärende om återkallelse komma att aktualiseras. För det fall att ett brott anses ha ett straffvärde som stannar vid exempelvis några månaders fängelse kan det knappast anses vara fråga om ett brott som allvarligt hotar Sveriges säkerhet eller Sveriges vitala intresse. Det kan sannolikt i många fall inte heller anses proportionerligt att återkalla en enskilds medborgarskap i ett sådant fall. Med

Postadress

Box 2302
103 17 Stockholm

Besöksadress

Birger Jarls Torg 5

Telefon

08-561 690 00

E-post: kammarrattenistockholm@dom.se

Internet: www.kammarrattenistockholm.domstol.se

hänsyn till det stora ingrepp en återkallelse av medborgarskap innebär, bör det övervägas vidare om detta inte ska få direkt uttryck i lagstiftningen genom att den teoretiska omfattningen av bestämmelsernas tillämpning begränsas. En möjlighet skulle kunna vara att även kräva ett lägsta straffvärde eller en lägsta påföljd för brottet.

Återkallelse på grund av brott som allvarligt skadar Sveriges vitala intressen

Som utredningen konstaterat krävs det enligt medborgarskapskonventionen, för att brottslighet ska kunna ligga till grund för ett fråntagande av medborgarskap, att det rör sig om ett ”uppförande som allvarligt skadar konventionsstatens vitala intressen”. Enligt den förklarande rapporten till konventionen omfattas endast vissa typer av brott som tydligt påvisar att individen är illojal gentemot medborgarstaten, t.ex. förräderi och spioneri. Brott av allmän karaktär omfattas däremot inte, oavsett brottets allvarlighetsgrad.

I förslaget till ny lydelse av 2 kap. 7 § RF i prop. 2025/26:78 har rekvisitet ”brott som allvarligt skadar Sveriges vitala intressen” använts. Enligt kammarrättens mening är det problematiskt att begreppet ”Sveriges vitala intressen” är brett och saknar en konkret definition. Det är vidare problematiskt att begreppet inte används inom straffrätten samtidigt som återkallelse ska kunna ske på grund av brott som den enskilde har dömts för. Enligt kammarrättens mening ringar det förslag om ändring av 2 kap. 7 § RF som finns i SOU 2025:2 på ett tydligare sätt in de brott som enligt folkrätten kan ligga till grund för en återkallelse av medborgarskap.

Den uppräkningslista av brott som anges i 14 b § i förslaget till lag om ändring i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap (förslaget gällande brott som allvarligt skadar Sveriges vitala intressen) i det nu remitterade betänkandet är mycket omfattande. Bland annat omfattas brott som får anses vara av mer allmän karaktär, varför det kan ifrågasättas om regleringen är förenlig med våra folkrättsliga förpliktelser. Utöver den nämnda otydlighet som finns i fråga om begreppet ”Sveriges vitala intressen” anser kammarrätten att det är problematiskt att det saknas vedertagna definitioner av begreppen ”kriminellt nätverk” och ”organiserad brottslighet”. Mot bakgrund av det stora antalet brott som föreslås kunna läggas till grund för återkallelse av medborgarskap och att det inte har tagits fram tydligt avgränsade definitioner av begreppen ”Sveriges vitala intressen”, ”kriminellt nätverk” eller ”organiserad brottslighet”, kan bestämmelsen varken anses tydlig eller förutsebar.

Återkallelse av barns medborgarskap när föräldrarnas medborgarskap återkallas p.g.a. oriktiga uppgifter eller annat otillbörligt handlande

I betänkandet lämnas förslag som innebär att ett barns svenska medborgarskap ska kunna återkallas när föräldrarnas medborgarskap återkallas på grund av oriktiga uppgifter eller annat otillbörligt handlande. Det anges att barnets bästa

alltid ska beaktas vid beslut om återkallelse av medborgarskap. Enligt kammarrättens mening bör det även uttryckligen anges att proportionalitetsprincipen ska beaktas för att bestämmelsen ska anses vara förenlig med Sveriges konventionsåtaganden.

Vad som ska gälla om den enskilde avsäger sig sitt andra medborgarskap efter att Migrationsverket fattat beslut om återkallelse

I betänkandet anges att ett svenskt medborgarskap bara får återkallas från den som har ett annat medborgarskap när beslutet om återkallelse fattas. Det dubbla medborgarskapet måste därför föreligga vid den tidpunkt då Migrationsverket fattar sitt beslut. Vad som ska gälla om den enskilde därefter avsäger sig sitt andra medborgarskap, innan eller när beslutet är föremål för överprövning i migrationsdomstol, blir enligt utredningen en fråga för domstolen att bedöma. Kammarrätten anser att denna fråga måste belysas ytterligare i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Utredning av närliggande frågor

I betänkandet anges att utredningen, med tanke på den mycket korta utredningstiden, har behövt begränsa utredningsarbetet och fokusera på de frågor som direkt framgår av direktiven. Utredningen har inte haft möjlighet att utreda och lämna förslag i vissa närliggande frågor som kan aktualiseras om ett svenskt medborgarskap återkallas, t.ex. om det behöver införas särskilda regler i utlänningslagen (2005:716) angående ansökningar om uppehållstillstånd från den som fråntagits sitt svenska medborgarskap.

Kammarrätten konstaterar att ett återkallat medborgarskap i regel bedöms innebära att den enskilde inte längre har rätt att vistas här i landet. Ett återkallat medborgarskap kan därmed innebära att den enskilde, i samband med återkallelsen, vill ansöka om någon form av tillstånd att fortsätta vistas här. Mot denna bakgrund anser kammarrätten att det finns ett behov att utreda den nyss nämnda frågan, och eventuella andra närliggande frågor, innan bestämmelserna om återkallelse träder i kraft.

Detta yttrande har beslutats av kammarrättspresidenten Thomas Rolén. I handläggningen har även kammarrättslagmännen Peder Liljeqvist och Johan Lundmark deltagit. Administrativa juristen Linnea Carlström har varit föredragande

Thomas Rolén

Linnea Carlström

Kopia till

Övriga kammarrätter

Hovrätterna

Förvaltningsrätterna under Kammarrätten i Stockholm

Justitiedepartementet, expeditionschefen och enheten DÅ

Domstolsverket

Kammarrättens intranät

Tidningarnas telegrambyrå